

PATRICK McCABE

Reggeli a Plútón

(RÉSZLETEK)

*Patrick Braden élete és kora**Első fejezet***Boldog karácsonyt, Mrs. Szórmók!**

Szép friss, ropogós karácsony reggel volt. A falucskát, amely összegubózva húzódtott meg az ír határ déli oldalán, a várakozás kellemesen bizsergető légköre árasztotta el. A kicsiny madárkák, mintha ők is tudatában lettek volna az eljövendő ünneplés és bocsánatos túlzások hangulatának, amely olyannyira részét képezte ennek a sokak körében méltán népszerű évszakknak, máris megkezdték gondosan összehangolt hadműveleteiket, szorgos csőrükkel mint számtalan nyílhegygel törölték-szurkodták a kora hajnalban kiszállított tejesüvegek befagyott aranykupakját. Még ezen a korai órán is ott játszadozik egy-két gyerek – büszkén mutogatva parafapuskáikat, vagy ápolónő-uniformisban feszítve, mint valami huncut szépségversenyen. Helyenként a hó olvadozni kezdett, de a látvány még így is olyan, hogy bármelyik üdvözlőlap boldogan kölcsönözte volna. Csendben csukódik egy ajtó és az első templomba igyekvő asszonyok határozott léptekkel siet végig az utcákon miska-könyvét szorongatva, mélyen a szemébe húzva kötött sapkáját. A felhők közt egy résen át harangszó árad le. Az egyházkerület szeretett pástora, Bernard McIvor atya máris ott tüsténkedik a sekrestyéjében, magára ölti a kikeményített karinget,

---

* PATRICK McCABE (1955, Clones, Ír Köztársaság): regényíró, a kortárs ír regény fenegyereke, akinek műveit a tabudöntögetés, fekete humor, a popkultúra nyelvének groteszk használata jellemzi. 1992-ben megjelent *The Butcher Boy* című, Booker-rövidlistás regénye egy tizenéves szellemi fogyatékos vágóhídi alkalmazott énelbeszélése, akinek kényszerképzetei gyilkossághoz vezetnek. A regényt McCabe *Frank Pig Says Hello* címmel színpadra adaptálta, 1997-ben Neil Jordan forgatott filmet belőle. Ugyancsak Neil Jordan forgatott filmet 2005-ben *Breakfast on Pluto* című regényéből (1998), melyben egy nevelt gyerekként felnövő transzvesztita ír prostituált, Patrick „Pussy” Braden, a „Boszszú Lurex-angyala” (pszichiáterének, majd az olvasónak elmondott) monológján keresztül, sok íróniával és még több fekete humorral találja a patriarchális, katolikus Írországot. 2001-ben megjelent regénye az *Emerald Germs of Ireland*, mely egy népszerű ír daloskönyv, az *Emerald Gems of Ireland* címét figurázza ki és annak dalaival indít, Pat McNab apa-anyagyilkos története. *Winterwood* (2006) című balladaszerű regényét, egy családgyilkossá váló apa énelbeszélését a Hughes & Hughes és a *The Irish Independent* az év legjobb ír regényévé választotta. Legújabb regénye a *The Stray Sod Country* (2010). A szerző jelenleg az írországi Sligóban él.

amelyet később, egy rosszul értesült pszichiáter vélekedése szerint, részleges felelősség terhel, amiért fia vonzódást érez a másik nem lenge appareil-je iránt.

Számára ezek a karácsonyok sok értelemben elvesztették a jelentésüket. Valamikor régen, ifjú kurátus korában, emlékezett rá, egész gyülekezetét elkápráztatta a régi idők szentestéiről és az évszaknak az egész keresztény világban betöltött különleges becséről szóló történeteivel. Homíliájára a pontot, mint karácsonyi szilvapingra a borókaágacsát, egy-egy szívhez szólón előadott éneke tette fel, „A szent város”, vagy talán a „Szentséges éj”, amelyekért méltán volt híres az ország széléiben-hosszában. Valamikor legalábbis. De sajnálatos módon azoknak az időeknek vége. Amikor megkérdezik, hogy miért nem énekel többé a templomban karácsony reggelén, a szeme, úgy tűnt, elhomályosodik és a kérdezőre a titokzatosság olyan kifejezésével nézett, mintha az okok még az ő megértését is meghaladnák. Pedig nem haladták meg persze, hiszen amint gyülekezetének számos tagja tudta, bár társaságban ritkán hangozták, az, amit úgy nevezhetünk: Bernard atya magaviseletének megváltozása, egyetlen délelőttre volt datálható az 1950-es években, amikor tudniillik behelyezte izgulékony fütyi-fityegőjét annak a nőnek a vaginájába, aki olyan szép volt, hogy egyenesen Mitzi Gaynorra, a híres filmcsillagra hasonlított. Aztán pedig elintézte, hogy elmenjen Londonba, hogy ki ne törjön a szörnyű botrány. „Nahát, nahát. Vajon mi lehet a baj Bernard atyával”, mondogatták a gyülekezetben, majd hozzátették: „Egyáltalán nem az az ember, aki régen volt.”

Szép lett volna persze, ha az időközben eltelt évek során bár egyszer – különösen karácsonykor – lefáradt volna a Bradenék házához egy kis ajándékkal a fia számára. Amit nem tett meg persze, és ennek az lett az eredménye, hogy a szentesti feldobás a fent említett intézményben egy tányér kelkáposztából, egy macskaadag pulykából és Isten tudja hány félemler-kinézetű kölkökből állt, akik vadállatok módjára marakodtak az ünnepi lakomán. Na meg persze „Mamiból”, aki ott trónolt a sarokban és Players cigit pőfékelt, időnként elordítva magát: „Hagyjátok abba a verekedést, kurva kölykei”, meg, „Nézzesze oda, minnyá kiteped a seggit annak a pulykának!” A rénszarvas húzta szán elcsinglinglingelt egészen az Északi-sarkig. Micsoda? Hogy a tévében? Meg vagytok ti húzatva? Szórmók Braden igazán nem engedhetett meg magának holmi tévét! Ha volt ott valami csinglingling, az mind a régi rozoga rádión történt a tálalón, a pisikaszagot árasztó kiscatyáink elragadó kiállítása fölött.

De azért minden jó, aminek a vége jó, és most, hogy illendően berúgott, úgy dönt, hogy előhúzza kézitáskájából az egyetlen darab fellelhető kekszet, felmutatja és felvonyít: „Nyomás ide és nesztek ez a rohadt keksz, zabáljátok meg, aztán legyen vége ennek a rohadt karácsonynak is”, miközben a boldog család, mint egy fénykép a múltból, előmászik mind, a sok csillogó szemű, boldog vakarcs – Pöttöm Tony, Hughie, Peter, Josie, Caroline meg a gyertyás ormányú Kicsi Ba, hogy a családi tűzhely harmóniájának ilyenét felemelő demonstrációjáért ellenállás nélkül átvehessék A SZÁZAD FUNKCIONÁLIS CSALÁDJÁNAK Patrick Braden-féle NAGYDÍJÁT! Gratuláljunk Szőrös Anyunak az összes zabiporontyával együtt!

Második fejezet

Patrick Braden 13 éves – Elkezdődnek a bajok rendesből!

Kuksi Egannek, aki angoltanár és szolgálatos osztályfőnök egyben, állt meg az esze, ahogy fel-alá rőtta a padlót a 2A-ban, a Szent Márton Gimnáziumban Tyreelinben, ritmikus időközönként csapkodta a dolgozathalmot sokat túrt kézhátával, miközben alamuszi tanítványához intézte szavait:

– Hogy merészelsz! – káromta megrökönyödve. – Hogy merészeled beadni nekem ezt az izét, Braden! Mikor azt mondtam, hogy örvendenék, ha fejlesztenéd az irodalmi vénádat, nem erre – ismétlem, *nem erre* (és itt a káromgása vészes magasságokba emelkedett) – gondoltam!

Sajnálatos volt, hogy egyszer s mindenkorra megtudtam az igazságot egyházi nemzómról (Szőrmók kiböfentette egyik illuminált estén), mert már szinte rögeszmésen kezdett foglalkoztatni. És egyáltalán nem voltam süket a városi pletykákra, mikor elmentem a sutyorgó emberek mellett, de nem ám! Innen a leadott fogalmazványaim makacsul színes címei – például: „Kóró atya becövekel magát”, meg „Bernard atya újfent lovagol”!

Mindezek után elkerülhetetlen volt persze, hogy szegény öreg Kuksi rákényszerüljön tiszteletét tenni Szőranynál. Végül is a kötelessége volt és bátran mondhatom, a teljesítése majdnem sírba vitte szegény fejét.

– Nos, maga is megérti, Mrs Braden - mindössze ennyit hallottál, ahogy fészkelődött és forgolódott a székében. – Látniuk kell, hogy teszek valamit... végül is nyílt kihívás a tekintélyünk ellen és a jó hírét bemocskolja a...

– Apunak! – visítottam fel majdnem.

De aztán mégsem visítottam – máskülönben tényleg elismerésre méltó módon türtőztetve magam egészen a legvégéig, amikor Kuksi azt találta mondani: De ez többször nem fordul elő, ugye, Patrick? Meg fogod próbálni és leszoksz erről az anti-szociális viselkedésről. Megpróbálsz szépen beilleszkedni, ugye? – mikor válaszoltam:

– Áh, dehogy. A leghalványabb szándékom sincs leszokni, Kuksi, se beilleszkedni.

Végül is nagy szemtelenség volt a részemről, hogy így szólítsam. Úgy értem, hogy „Kuksi”. Mert ő a *tanárom* volt és amúgy kedveltem őt és nagyobb tisztelettel kellett volna bánjak vele. Ezzel a helyzetfelméréssel Szőrmók is azon nyomban egyetértett, derült égből beirányzott a képemre egy szélestenyérű hazait és hozzá visított egy rendet:

– Hogy beszélsz a Tanár úrral! Ez a takonypóc dög! Attól a naptól és órától kezdve, hogy összeszedtem az utcáról, Mr Egan, egy dög!

Meg tudtam érteni, hogy Kuksi nem kíván ennél jobban belekeveredni a dologba, mert máris úgy felhéklyizte magát mindenben, hogy asszem egyebet se akart, mint megrohmozni a Tyreelin Arms pultját és rendelni vagy egy láda whiskyt.

Harmadik fejezet

In flagrante delicto, 1968. Szept. 13, du. 7.03

Tökéletesen meg voltam győződve róla, hogy semmi sem fenyeget, értitek, de tényleg, miután legalább öt percig hallgatóztam a hálósobafalnak tapasztott füllel, míg végül meghallottam a káromlásukat: Szia Patrick! Patrick – hahóóó! Fent vagy a könyveiddel? Én és Caroline most elhúzzunk áldásosztásra! – mielőtt végigtrappoltak az előszobán és becsukták maguk mögött a bejárati ajtót.

– Elmentek, legalább egy óráig! – kiáltottam, gyönyörteljes izgalomban. De nem! Alig húsz perc elteltével – már megint ott voltak mind a ketten, ott maszogtak a konyhában, imakönyvet vagy mit kerestek, amit itthon felejtettek. Minderről meg nekem persze halvány fogalmam nem volt, túlságosan el voltam foglalva azzal, hogy Szőrmók rúzsát nyomorgassam magamra (Cutex korallrúzsaszín, hittétek volna!), és mondjam magamnak a tükörbe: Helló, Patricia! és úgy tegyek, mintha táncolnék Efreml Zimbalist Juniorral!

Akit nem igazán ismertem persze, csak annyira, hogy láttam egyszer-kétszer a *Modern moziban* és nagyon csíptem, ahogy kinézett – meg aztán a neve is nagyon cukinak tűnt, meg kell, hogy mondjam! Úgyhogy repeső szívvel válaszoltam neki: Ó, igen, mikor rekedtes-fátyolosan felém nyögte: Szabad hát egy tánra, édes Patricia?

Ahogy ott keringtünk körbe-körbe a kedvenc számomra: „A prédikátor fia” – na, mi más is lehetne, aranybogaram! – s Efreml közben dúdolta, hogy „Az egyetlen, aki kitanított, a pré-”, abban a szent pillanatban nagy reccsenéssel kinyílt az ajtó (biztos hallották, ahogy lálalázok), és ki állt ott? – ó igen! – ki más, mint Caroline: „A ruhám! A kedvenc ruhám van rajta!” és aztán szép kis patáliát csapott, szó se róla – (Nyisd ki a csipád, Efreml! Ez itt Oscarra való anyag!) – ahogy Szőrmók elkapta a grabancomat és kezd ordítani és – *csapkodni engem*, el tudjátok képzelni! – hogy ez aztán mindennek, de tényleg mindennek a teteje – és akkor, elhiszitek, könnyek közt összeomlik nekem!

Negyedik fejezet

Mrs O'Hare alsói

A helyzetem nem sokat segített, be kell vallanom és igazán nem vagyok rá büszke, hogy szépen megírtam, hogy sose csinállok többet ilyent, mert ezek a Caroline privát dolgai voltak és nekem semmi keresnivalóm nem volt, hogy magamra szedjem őket, hogy aztán pár nappal később szépen kisurranjak és elcsórom a Mrs O'Hare alsóit a szárítókötélről, ez alkalommal úgy téve, mintha Lorne Greene-nel táncolnék a Bonanzából! Hogy miért pont vele ne kérdezzétek, hogy az előkelő őszbe csavarodó haja vagy mi miatt volt, nem tudom, csak annyit tudok, hogy látott valaki, ahogy átmásztam a kerítésen az ő udvarukba, és erre mindjárt ott terem O'Hare a konyhában, rázza az öklét és rendőrökről kiabál. Hülye dolog volt persze – úgy értem, el tudjátok képzelni, hogy néztem ki azokban a terebélyes rémségekben!

(O'Hare megvolt vagy másfél mázsa!) De annyira frusztrált voltam – annyira odavoltam, hogy Efremmel táncolhassak, hogy ki nem tudtam verni a fejemből!

Nem volt nehéz megjósolni, hogy nem sok kell hozzá és terjedni kezd a szóbeszéd a helységben, és egyebet nem hallottál, ha végigmentél az utcán csak „Óóó cicababa” meg „Szépfíú!” Nem sok értelme volt magyarázni nekik, hogy egyáltalán nem érdekelt a szex és hogy semmi másra nem vágytam, csak hogy Lorne vagy Efrem azt mondja nekem: Látod ezt a telket? Mind a tiéd! Ott a neved az ajtón, Patrick! Mostantól a tiéd itt minden!

Volt úgy, hogy éjszaka feküdtem és elképzeltem ezt mind és akkor – ne kérdezétek, miért! – láttam Caroline-t és Szórmókot az esőben állni bőrig ázva és kérdezték: Bejöhетünk?

Mire én kuncogtam egy kicsit, aztán megvontam a vállam, ahogy kinéztem rájuk: Sajnálom, drágáim! Attól félek, zárva!

Szegény öreg Szórmók! Hogy ettől hogy be tudott gurulni!

Ötödik fejezet

Isten hozta a Wurlitzer-zsúribe!

Bizonyos más személyek azonban minden további nélkül bebocsáttatást nyertek higiénikus lakomba, és alighogy betoppantak, mindjárt leesett az álluk: Zannytát, Braden! Micsoda hely! – én meg fogadtam őket:

– Hellóu dhágáim! Isten hozott a kastélyomban, régi pajtások, Irwin Kerr és Charlie! – és nyomtam tovább a flancos szöveget, hogy abba ők is bekapcsolódjanak – miért is? Mert így folyt ez köztünk, a kezdet kezdetétől. Amióta az eszem tudom, jöttek le a Patkányfogó-kúriába szólítani, Szórmóknak már a segge is kivolt tőle, hogy folyton kérdezték, elmehetek-e velük cowboyosdit meg háborúsdit játszani. Irwinnel először akkor találkoztam, mikor gyászruhát viselt a bátyja miatt, akit megettek Kongóban a Balubák. Patakokban ömlött a könnye, úgy jött keresztül a téren, csakúgy fuldoklott a zokogástól: A rohadékok! Szarházi seggfejek – és mondogatta, hogy meg kell nekik halni, mind egy szálig. Kivéve, hogy alig három napra rá hazaállított a bátyja Afrikából egy elefántcsont elefánttal mindenkinek az utcából, és egy haja szála se hibádzott attól a naptól kezdve, hogy lelécelt a hátizsákjával.

– *Volt* egy háborúban de... – mondta Irwin másnap, mikor elindultunk a kunyhónk felé, amely a messze földön hírhedett Kane-banda főhadiszállása volt.

– Hiába, hogy én vagyok a lány, látom, nekem kell itt az irányítást átvenni – mondta Charlie. – Másképp elfelejthetjük az egészet.

Én és Irwin nem sokat törődtünk vele, ki a vezér. Nem akartunk mi semmi mást, csak olvasgatni a Charlie képregényeit és hallgatni a lemezeket, amiket feltett arra a cserélhető elemes lemezjátszóra, amit a nővére hozott haza Angliából. Csak ültünk ott a fűben, pattogtattuk az ujjunkat és mondtuk:

– Fantasztikus! Egyszerűen fantasztikus, bébi!

Hát így kezdődött a nemzetközi modell-show. Charlie kihozta az anyja culáit és sorra megmutatta ezeket a káprázatos ruhakölteményeket az egész világból odasereglett divatőrülteknek és popsztárok menedzsereinek. És ehhez mit szólsz? – mondta, én pedig felhúztam a szemöldököm és a tenyerembe ejtettem az állam: Ooooo – magnifique!, vagy: Nem – ez nem tetszik!, ugyanazzal a francia ákcenttel.

A Wurlitzer-Zsúri Bemutatók egyszerűen ezekből nőttek ki, gondolom, és nem telt el sok idő, már minden napra jutott egy. Ahogy kiszabadultunk a suliból, spuri a kunyhónkba és húztuk magunkra a szerelést és Charlie odaállt a palánk mögé, amelyik a Wurlitzer-zsúri padja volt és kihirdette: Hölgyeim és uraim! Isten hozta Önöket közénk, a Wurlitzer-zsúribel!

Kezdetben még énekelt is kicsit, de egy idő után azt inkább én vettem át, mert Irwin azt mondta, ő túl félénk ehhez, úgyhogy ott álltam és virnyákkoltam, hogy: *Tudod, ha látlak, ordítani tudnék!* vagy a The Supremes-től azt, hogy *Állj! Mert megszakad a szívem!*, miközben Charlie feltartotta a céduláját és úgy kiáltotta el, mint az a nőci a telóban: Ötös!, Irwin meg bekiabálta: De hát ez marhaság. Nézd mán Bradent, a hűjéjét, fehérszínűnek beöltözve!

Ami ritkán történt meg, hogy egészen őszinte legyek – bár nem a szándék hiányán múlt! – és legtöbbször beértem egy gyöngysorral vagy Charlie anyukájának egyik-másik blúzával. Mégiscsak több volt a semminél. És néha Charlie kihozott egy-egy parfümös sprayt is, amivel körbefújtuk a kunyhót, hogy szagolni is fantasztikus volt!

– Nincs a parfümnél jobb gondúzó széles e világon! – mondtam ilyenkor és pirutteztem.

– Ha ennek az egésznek vége nem lesz, én kilépek a bandából – mondta Irwin, de Charlie erre azt mondta:

– Ó, lohadj már le végre – és úgy is lett, Irwin elslattyogott és felmutatott két káromkodást jelző ujjat.

Mindenesetre nem sokkal ezután kezdődött, hogy belefogtunk a háborúba is, és ettől aztán boldog volt, többet egy szó nem sok, annyit se hallottál a parfümről meg a nemzetközi modellikedésről, amíg megígértük neki, hogy toljuk a háborút. Én nem bántam cseppet sem, főleg mikor Charlie összecsattintotta a sarkát, hogy Szakaaasz-viii-gyázzzz! Ezt valamiért imádtam – azt, hogy ő a főnök. És ahogy sorban masíroztunk mögötte és kiáltottuk: Dögölj meg, kutya!, Irwin meg beledöfte a bajonettjét a torkukba.

Az egész úgy kezdődött, hogy 1966-ban volt az 1916-os húsvéti lázadás aranyévfordulója, és akárhová mentél is Tyreelinben, mindenki a trikolórt lobogtatta vagy valami ír balladát virnyákkolt. Mindennap egy más politikus jött a városba és felpattant valami dubába át a határon, hogy visszahódítsa Északot.

Hogy őszinte legyek, a végén már nem nagyon törődtünk a háborúval. De Irwin, ő majd kiugrott a bőréből! Még arra is rászokott, hogy a James Connolly rebellis kálapját hordja a városban mindenfelé, és folyton járt egyedül terepre ki a mezőbe

hadigyakorlatozni. A kedvéért mi is azt mondtuk, hogy a háború vagány dolog, aztán spuri vissza ki a kunyhóba, tettük fel a Beatlest és teljesen bepöccentünk, pattingattunk az ujjainkkal és jive-oztunk a tehenek meg a juhok közt, torkunk szakadtából énekelve: Hallgass egyszer végig! Ilyen balhékra a szerelmünk is ráme-
het! Rendbe hozzuk még! Rendbe hozzuk még!, amíg már egy hang se jött ki a tor-
kunkon és egyszerűen feküdtünk ott egymás kezét fogva és bámultuk az eget. És így folytattuk, a felhagyás legkisebb szándéka nélkül, egész gimi alatt meg minden!

Hatodik fejezet

A legnépszerűbb tinifú

Ami néha nem lehetett könnyű Charlienak, mert, valljuk be, az elhíresült „alsókkal” meg a többi hasonló epizóddal, amibe most nincs kedvem belemenni, az idő teltevel és ahogy nőttem napnál világosabb lett, hogy éppenséggel nem én leszek „Mr Legnépszerűbb Tinifú” a városban! Nem mintha ez őt túlságosan zavarta volna, legalábbis semmi jelét nem adta! Ki a francot érdekel, Braden! – mondta. – Minél hamarabb felrobbantja valaki ezt a kuplerájt egyszer s mindenkorra, annál jobb!

És ez – most, hogy már kicsit nagyobbak voltunk és kezdett kinyílni a szemünk ezekre a dolgokra – úgy tűnt, nincs nagyon távol, mert ahányszor csak a kezembe vettél egy újságot, valakit megint agyonlőttek vagy megnyomorítottak egy életre. De nekem kisebb gondom is nagyobb volt ennél, mert ahogy Charlienak is mondtam, nem sok vizet fogok itt zavarni, az egyszer biztos.

– Kurvára igazad van – mondta ő. – Ahogy a vizsgálóimat letettem, én is elhúzóok innen!

Charlie most épp a gimnáziumi előfelvételi vizsgáit tette le, én meg végzős voltam a Szt. Fucky Farkomtudjamirejében. Ő és Irwin voltak az egyetlenek, akik valamennyire is érdekeltek.

– Te nem vagy fiksz! – mondta Irwin. – Betörni a boltokba, hogy piperét lopjál! Tisztára gyagyás vagy te, Braden!

– De mennyire! – mondtam. – Lefogadom, hogy itt lesznek a nyakamon a barátaid a Provizórikus IRA-tól, hogy ráncba szedjenek!

– Egy percig se fájjon a fejed a Provók miatt – mondta ő. – A Provizórikus IRAnak van jobb dolga is annál, mint hogy ilyen magadfajta nyápic szerencsétlenekkel foglalkozzon, Braden!

Hetedik fejezet

Egy igazi katona és egy kézbesített műalkotás

Hogy Irwin pontosan hogy jutott oda, hogy magát igazi katonának állítsa be, odasorolandó korunk nagy rejtélyei közé, hiszen a mulya kis idióta egy varjú nem sok, annyit se tudott volna lelőni! De most már persze semmi sem állíthatta meg, miután 1971-at írunk és már rendesből felrobbant az a buborék Észak-Írországból, szent

elkötelezettsége volt meg élete nagy sansza, hogy *igazi* katona váljék belőle, hogy fegyvert ragadjon és – Baszódjon meg mindenki, aki az utamba akad! Tényleg röhejes volt, mikor így felhéklyizte magát.

Engem persze túlságosan lekötött a saját személyes forradalmam ahhoz, hogy ilyen triviális ügyekkel foglalkozzak. Ahogy hőn szeretett szülőatyám hamarosan felfedezhette, miután eldöntvén, hogy egyszer s mindenkorra érzékeny búcsút veszek a nyájas Tyreelin-től, elhatároztam, hogy bepottyantom a postaládájába egyik újabb keltezésű (reménytelenül rögeszmés – efelől ne legyen fikarc kétségetek se!) és kimerítő részletgazdagsággal megkomponált fogalmazásomat!

Nyolcadik fejezet

A reggeli tálalva van

– Ó, dicsértessék, hát te vagy az! – jegyezte meg a jó öreg felgerjedt Bernard atya egy szép meglágyult reggelen ajtót nyitva, hogy beengedjen egy fiatal lányt, aki – lompos öltözete ellenére, fordult meg csöndben és nem kevés sóvárgástól kísérvé az egyházi fejében – feltűnő hasonlóságot mutatott egy igen jól ismert filmszínlappal, ahogy ott állt rezidenciája bejáratának legfelső lépcsőjén.

– Én bizony – mondta a fiatal lány. Aki, minekutána a helyi parókia plébánosához jött dolgozni, önmagán is túltett, hogy – anyja meghökkentő tanácsára – minden óvintézkedést betartson és kamuflálja önmagát, minek eredményeképp (ő legalábbis úgy érezte) úgy nézett ki pont, mint akármelyik közönséges öreg papi házvezetőnő, akivel találkozni lehet az utcán csoszogva a bevásárlószatyrával, vagy a konyhapadlón kompként közlekedve munkaadója asztalára szállítva egy tányér szalonás tojásrántottát. De egész bizonyosan nem úgy, mint egy Mitzi Gaynor nevű parfümillatú látomás azokkal az elragadóan levegősen nyírt fürtökkel, amelyekből akármelyik férfi privát testrésze úgy csinálna: prrrrongg!, nem beszélve egy szegény nélkülöző klerikusról! (Miközben Ifjú Eilynek minderről persze halvány fogalma sem volt!)

Tapasztalatlansága ellenére az egyházi új alkalmazottja egészen fesztelenül gondolt betöltendő állására, miután helyzetének félelmetességét nagyban oldotta az a tény, hogy akkoriban, szinte mintha lett volna valahol egy egyházi állásban levő raktáros, akihez bárki fordulhatott a bevett uniformisért, semmi nehézségbe nem ütközött beszerezni egy mosottszínű* fakókék, cipzáras háziköpenyt, egy pár bőrszínű harisnyát, melynek színe, mint a húsz évig vagy azon is túl a csészében áztatott teástartó, meg egy rozoga hajhálót, amelyben a hajad, miután betömődött alá az összet, leginkább néhány szabálytalanul elszórt maroknyi nyúldráséra hasonlított. Ezek mind a kívánt célt szolgálták, ti. azt mondani a térdhajtásra és fekete szövet viselésére szakosodottak kicsi péniszének: Ma a kukinak nuku! Aló mars vissza imádkozni, mert nincs az a fütyi, ami felállna az ilyen leányzókért!

---

* Az enyémhez némiképp hasonlító!

Bármilyen kőszívűen is hangozzék most, a kicsi kopaszt betenni egy ilyen oldalszalonnát sütőgető kis hölgybe – ez egyszerűen képtelenség! Meg sem tudátok tenni, aranyoskáim! Nyomás befelé, parancsoltatok volna rá Péterkére, de kérdem én – kinek ment volna közületek?

Képzeljük csak egy percre magunk elé azt a szomorkányos hangot, mely oly gyakran felhangzik kulcsfontosságú pillanatokban a rajzfilmek világában: oly sok küszködés és szó szerint óceánnyi verejtékezés után Tom, a balvégzetű házikandúr minden fáradozása füstbe ment – szó szerint *füstbe*, és itt áll előttünk tetőtől talpig hullámlemezre hajlítva, földbe döngölve, megtépázott lelke fenekestől felfordulva – kivéve, hogy – dacára annak, hogy úgy gondolja, ezek után már nem érheti semmi újabb ártalom – arra ébred, hogy feje fölött megjelent egy méretes üllő és nagy sebességgel közelít hozzája, hogy annál inkább palacsintává lapíthassa szegény árva zavarodott fejét. Mi az a hang, amely most fülünknek felhangzik, oly találón ehhez a roskatag lefelé tartó momentumhoz, melyet olyan bensőségesen ismernek a házvezetőnőket feltartóztató klerikusok országszerte? Mi más lehetne, mint három nyögés csellón elhúzva – uah, uah, uah! – ahogy összehuttyan Mr Hernyócska, a bögyőrő-bügyürgető emberke!

Reményeink szerint legalábbis! De mi van akkor, ha nem ennek az esete forog fennen és abban az éjszín nadrágban nagy ribillió veszi épp kezdetét? Nem! Az egyszerűen nem lehet! Petike csintalan, petike szófogadatlan, de a slampos régi háziköpenyek, csoszogó mamuszok és kihültteaszín harisnyák a helyére teszik majd.

Hősünknek is pontosan ez jár a fejében. És ezt jártatja a fejében reggelije alatt is végig, melynek tartalmát nagy gusztóval fogyasztja, csak néha állván meg, hogy nagylelkűen megjegyyezze: Uramatyám, ez a kolbász, ez aztán döfi! meg, Még egy szelet ilyen fáin bundás kenyérért a börtönt is vállalnám!, miközben egész idő alatt azt mondogatja magában, milyen szerencsés fráter is ő, hogy ilyen helyettesítő akadt Mrs McGlynn helyébe, aki ilyen ukk-mukk-fukk lett indiszponált. Ó, az áldott Mrs McGlynn – mondta Ben atya –, a jó Jézus áldja meg! Megcsúszott és elesett Pat McCrudden-ék kapuja előtt!, ahogy serényen halad villájával egy ropogós szelet oldalszalonna szélétében s egész idő alatt elégedetten mosolyog magában.

Új házvezetőnőjét mindez persze nagyon is felvillanyozza. És miért is ne villanyozná fel? Végül is az extra bevétel nemcsak Perry Como legújabb lemezére lesz elég, de talán – ha Mrs McGlynn (Isten bocsássa meg nekem, suttogja halkan maga elé) elég hosszú ideig lesz beteglábban – a *South Pacific* teljes zenéjére is! El se jönne, hogy higgyétek, hogy egy ilyen közönséges, semmivel ki nem tűnő parókián Írország egy kicsi falujában, amelyről soha senki nem hallott, a nap felkelhet és zenélő angyalok töltik meg a levegőt attól, hogy valaki ilyen semmiségekre gondol, de abban a pillanatban majdhogynem ez történt: első reggelén a konyhán Bernard McIvor atya új házvezetőnője a karjaival szárnyalt és gondolatban a homokban szökelt szalmakalapban, Rosanno Brazzi pedig kiáltozta utána: Várj meg! Várj meg, te csacsi kislány!

Hogy mi történt volna, ha nem hajol előre, nem másért, csak rakni még pár szellet oldalszalonnát Bernard atya tányérjára – ezzel lehetővé téve, hogy köpenye és szoknyája felcsússzon kicsit, nem nagyon, csak pont eléggé – mindörökre a kérdések homályába vész. Vajon ő maga tudatában volt-e a gyorsan kibontakozó fejleményeknek, melyek az ő hanyagságának a számlájára írhatók – a fehér harisnyakötő fém tartókapcsa megcsillan az éles napfényben – hát persze, hogy igen! Ezért mindjárt meg is jegyezte: Ujjuj! Csúszkál a szoknyám és a háziköpenyem! Jobb, ha azonnal teszek róla, máskülönben még itt talál teremni nekünk egy robbanékony egyházfi, aki telepumpálja a levegőt visszafojtott szexuális energiával, Isten tudja hány évnvi absztinenciának hála!

Ó igen – naná hogy ezt mondta! Úgy értem – mégis mit vártatok? Mert akárcsak Bernard atyának, a tüsténkedő péniszek és az arcon lefelé csorgó sós izzadságcseppek nem jártak messze a gondolataitól! Jaj, sajnálom, Atya, ne nevetessen – bocsika, de igazán ne nevetessen, ez baromi röhejes – tudjátok? Mert ilyesmit ő igazából nem is gondolt. Ilyesmit ő nem ejtene ki a száján. Mert baromira nem törődött ezzel, értitek már?!

Rosanno megszólal: Kedvesem?, és szájon csókolja. Naná, Frank Sinatra meg egy éjszakai bárban félrecsúszott kalapban bűg, egyes-egyedül neki? Igen! Milliószor is igen! De egy ilyen tolakodó, dühödten reszkető, vérekes cövek? Igazán nem hinném, Atyám! Baromira nem hinném!

De Cövek Atyának – ahogy ezután neveztetik – az ilyen meggondolások magasröptűen tudományosnak tűntek persze. Ahogy Mr Petike egyre nekidühödtebben emlékeztette rá. Tikk-takk ketyeg az időzített bomba a társalgóban. Óóó, kiáltja a jó öreg Peti-Péterke – nézzünk csak oda! Nem túl gyakran lehet egy tenyérnyi ilyen tejszínű combikát látni errefelé a parókián, nem igaz, Atyám? De még mennyire hogy nem! A mindenségit! Micsoda meglepetés!

És az is volt, le se lehetne tagadni. De össze sem lehetett hasonlítani – de még mennyire nem – azzal a meglepetéssel, amit a háziköpenyben vidáman dúdolgató segédmunkaerő érzett, mikor egyenesen a levegőn át, a szeme sarkából kivett valamit, ami úgy nézett ki, mint egy repülő ember: *(Hírbevágás: Pap szárnyakat ereszt a legutóbbi csodában!)* és már épp kuncogni kezdett volna: Azta, Atya! Ezt meg hogy csinálta?, amikor a saját szoknyáiba csavarodva találta magát, mint egy ejtőernyős, aki épp megvalósította a repülés történetének egyik legszerencsétlenebb ugrását. Először tényleg száz százalékgig meg volt győződve róla, hogy viccről van szó (bár azt hozzá kell tennünk, hogy kicsit túlságosan merész és risqué viccről ahhoz képest, amit Ben atyától várna az ember, aki általában olyan történetekre szorítkozott, mint a „Borsó a gyóntatófülkében” – amelyben a gyóntatóatyia megkérdezi a penitens fiúcskát: Szóval borsót dobáltál a folyóba?, hogy azonnal jöjjön a fergeteges válasz: Nem, Atya, én vagyok Borsó! (Ez volt az egyik kedvenc anekdotája és ki nem hagyta volna az alkalmat, hogy elmondja, amikor kollégáival konferenciákon és hasonló helyeken tereferáltak.) De – azért ő meg volt győződve róla, hogy vicc! Meg is

jegyezte: Nana, Atya! és, Jujj! és Ez már fájt!, míg egyszer csak fel nem kiáltott: Óó! Kettészakadok! és olyan sok kocsonyás lé folyt rajta le végig, hogy azt hitte, Ben atya ejsze kitalált még valami játékot – spriccolósdit az Univerzál Konyhatündér mosogatószeres üveggel, ahogy a gyerekek gyakran csinálták. Csak mikor az Atya hátraesett a szobában az arcán egy Halloween maszkkal, jött igazán zavarba, mert azt gondolta magában: De hisz nincs is Halloween! Hogy mennyi időbe telt, míg rájött, hogy amit lát, az munkáltatója valódi arca – és nem valami savószínű egyiptomi múmiaforma papírmásé affér – lehetetlenség megmondani, de végül is rájött, és egyúttal arra is, hogy az Univerzál Konyhatündér – az egyáltalán nem volt Univerzál Konyhatündér! És az a micsoda – az a sötétvörös izé azzal a gonosz szemével – az mi?

Mert tudjátok, azokban az időkben a kislányoknak igazán nagyon kevés tapasztalatuk volt a fiúkról meg a kicsi elektromos furakodó furulyájukról. Hogy teljesen őszinték legyünk, nem hiszem, hogy egyáltalán tudták, hogy van nekik ilyesmijük. (És az anyucijaiknak eszük ágában sem volt megmondani nekik! Ne nyaggass a kérdésősködéssel, Eily! – mondta Mrs Bergin, miközben megkötötte lánya fején a koszlott régi fejkendőt!) Ők úgy tudták, hogy a fiúk lába közt ugyanaz a csupaszcsigaszerűség lakik, mint a kisöcsijeiknek. Nem egy telhetetlen, megregulázhatatlan benga nagy ormány, amely a rádión gyakran hallott dal logikátlan változatának tűnt, csakhogy most így szólt:

*Mert ez itt nem más mint egy egyszemű
egyszarvú vörös lila virsli dákö piszkakuki,
Vörös lila virsli dákö piszkakuki!*

A helyes szavak helyett. És ami most nyilván semmitől sem riad már vissza, míg teljesen ki nem csinált a ragacsos döfködésével és gyakorlatilag ketté nem tört mindennek a tetejébe! Nem tudott semmi másra se gondolni, ahogy feküdt az asztalon a háziköpenye anyagán lassan kirajzolódó kis nedves térképpel, csak hogy: Rosanno ilyet nem csinálna! És: De Vic Damone se! (Akibe szintén szerelmes volt.)

És ettől aztán keservesen sírni kezdett – csodálkoztok? Hiszen olyan volt az egész, mintha betették volna egy katapult kanálába és kilőtték volna a messzi úrbe!

Felfogod, drága Papa, aki a semmiből pattintottál ide engem – de aztán titokzatos módon teljesen megfeledkeztél az egészről! –, hogy egyszer volt egy dal, ami épp erről szólt, és ami a madárélesztő egek alatt visszhangzott, midőn a szabad ég alatt még egyszer egymásba fonódtunk, egy Charlie Kane nevű lány és én? Bármerre menj – énekeltük, Apuci – Szabadon jársz, Szabadon jársz, pedig a székből fel sem állsz, Mert a gondolat száll, S ami álmod csak szósz, az mind benne él, Annyi új dolog vár, Járunk a Tejúton, meg a Mars felé, S megreggelizünk a Plútón!

Szép dal, nem igaz, Atya? Lehetnél akár egy pityangmag, amely a világ fölött lebeg, mikor egy ilyen dalt hallasz.

Azt hiszed vajon, hogy ő ez volt fiksz és végig nevetett ott kint, amíg az útja tartott, Apu? Egy pityangmag valami boldog gyermekdalból?

Nem – eltaláltad, apu –, nem így volt.

És mindez miattad! Az egész egy rossz papa miatt van, aki soha nem szabadott volna felálljon a székéből, hogy elinduljon a rossz utazásaira? Nem igaz, Apu? Nem gondolod, hogy így van, ha végiggondolod – az *Év Atyja*?

Kilencedik fejezet

Hölgyeim és uraim – Mr Hazugcumi!

Tudom, hogy nem szép dolog – sőt, talán nem is egészséges! – hogy ennyire akarom látni Apu arcát, mikor felnyitotta egyik-másik ilyen körütekintően megfogalmazott leveletem (Ó igen, több is volt! Egészen termékeny szerző lett belőlem, ha láttad volna, Kuksi!), de hát nem tehettem róla. Hogy váltott-e néhány szót Szórmókkal négy szemközt, nem tudom, de minekutána teletömököttem a postaládáját egy sorozat frászthozó speciális különkiadással („Szexőrült csuhás!”, „A nagy parázna”, „Molesztáló Benny Atya kalandjai” stb.), úgy döntöttem, hogy ideje egyszer s mindenkorra elpucolni a Patkányfogó-kúriából.

Nos – hittétek volna! Alig ejtettem ki a számon, hogy Hát, én megyek, Caroline és Szórmók abban a minutában rám esik, húzkodták a kabátom ujját meg minden, hogy Ezt nem teheted, Ezt nem teheted!, majd átestek a fejükön, hogy jobb belátásra térítsenek, miután hosszú éveken át ők maguk fenyegetőztek azzal, hogy kiteszik a szűrőmet! Kérlek Paddy, légy szíves – Caroline egyfolytában ezt fújta – Mihez kezdsz – hová mennél?, Szórmók meg ott ordibált: Hagyjad, menjen! Menjen a francba! Mit érdekel minket? Jobb lesz nekünk nélküle!, aztán hirtelen meggondolja magát és felajánlja, hogy ezentúl kedvesebb lesz velem – még csak azt is megígérte, hogy ad pénzt, mikor menni készültem! (Amit persze szíves-öröme est elfogadtam, mivel ez végig kijárt volna nekem, tekintve, hogy mekkora összeget szedett be a kormánytól, és, füst alatt, amint kiderült, a jó öreg Cövek atyától is melléje.) És valószínűleg ez volt az egyetlen ok, amiért szerette volna, ha tovább maradok!

Végül is ezek közül semmi sem használt már, és elhúztam a kicsi motyómmal, vállamra vetett kabáttal végiglejtve a szúnyogoktól hemzsegő falusi utakon, Scotsfieldnek véve az irányt, a legközelebbi következő városkáig kitarított hüvelykujjal, bár fájt a könyököm tőle, hogy megáll-e egyáltalán egy kocsi tíz nap leforgása alatt! Szabad voltam! Egeknek madárkái – olyan szabad vagyok, mint ti! – csicseregtem és teljes tüdőmből fújtam egy Gilbert O’Sullivan dalt. Hogy miért? Ne kérdezzétek! És miközben így danoltam, egyszer csak – nyiúú! – el se jött, hogy higgyem, le-húz mellém egy Merci, és ki ül ott, ahogy szélesre tárul az ajtója, ki más, mint az egyetlen és összehasonlíthatatlan – Hölgyeim és Uraim, íme Mr Hazugcumi! Az én drága aranyos Házás Családapa Politikusom!

Arról persze gőzöm nem volt, hogy mihelyt a csülkőm kivettem, Szórmók elrohant a rendőrörsre, hogy utánam szalassza a zsarukat, akik ha megtaláltak volna és meglátták volna, hogy mit művelek épp, kerek szemeket meresztve a jó öreg Cuclira a kocsija első ülésén, biztos találtak volna szólni egy-két szót a dologhoz! Nem

mintha érdekelt volna, mit, hiszen elkezdődött az utazásom és láttam Cuclin, ahogy mohón rágta az alsóajkát, hogy neki aztán semmi kifogása nincs a dolog ellen, sőt!

Cucliban az volt a vagány, hogy velem igazán nem tudhattad, mire számíts. Csak annyit lehetett több-kevesebb valószínűséggel megsaccolni, hogy a nap és az éjszaka bármely órájáról legyen szó, az a drága furakodó botocska a nadrágjában mindig kész volt a bevetésre. Ő fiúka, már megint kezdi! – mondta ilyenkor és akkor neked is kellett, mikor megkért – Szánd már meg! Igen, hogy ne sokat köntörfalazzak, így, kezemben a Lelévelésre Érett Igazolványommal az 1971-es robbantásos évben nagyon is jól éreztem magam, mint újdonsült pártfogóm rendszeres partnere illatosított Mercije meghitt melegségében. Olyan tiszta volt bent minden! Mert el kell ismernem, hogy ez volt az első dolog, ami Cucliban tetszett. Izzadság? Áporodott pisiszag? Szó sincs róla! Maga volt a higiénia és jólneveltség megtestesülése! De persze jól értem én, hogy sokan vannak, akik keresik a szálkát a nevében – hogy fegyvert hozott be az IRA-nak meg egyéb hülyeségek! –, de akár igaz volt, akár nem, a helyzet az, hogy ez engem sem akkor, sem most nem érdekelt egy csöppet sem, mert egyetlenegyszer sem kellett durcizzak vagy szekáljam. Egyetlen alkalommal sem egész velem, mint férjemmel, szeretőmmel, akárminek is nevezzétek, töltött életem alatt sem kellett csípje az orromat a gamaty izzadság vagy más trutyi a lábujjai közt. Mert hát a Patkányfogó Kúria, a Világ Búzfővárosa után meg kell hagyni, hogy minden nap úgy éreztem, mikor felébredtem: tuti, hogy meghaltam és felmentem a mennybe! És mindezt az én drága Cumimnak köszönhettem, ennek az ezerparfümös szerető férfiúnak. Hogy pontosan hányféle márkájú borotválkozás utáni arc-szeszt használt? Kétjegyű szám volt, az zicc.

– Hogy tetszik az illatom? – kérdezte és én ilyenkor azt feleltem:

– Nagyon jó! – sokszor persze oda se figyelve, túlságosan el voltam foglalva valami cipővel, amit vett nekem (vagy mondjam talán inkább azt, hogy én vettem magamnak az ő pénzével –, mert neki aztán halványlilája nem volt a csajos dolgokról!), vagy magamra fújtam egy kis Chanel No. 5-et. (Mert az az igazság, hogy nem nagyon törődött ezzel. Vegyél meg, amit csak akarsz – mondta. – Tojjál rá, hogy mibe kerül!) Ő aztán igazi álomparti volt, az én Hazugcumim!

De az a furakodó bunkócska, amellyel döfködött – az kezdett probléma lenni. Most már tényleg békén kell hagyjál egy kicsit – egyszerűen ki vagyok merülve! – próbáltam tőlem telhetően megértetni vele. De, minő balszerencse, semmi eredménnyel. A fiúka kér még egy kis ringyombingyomolást – mondta ilyenkor, vagy: Nem volna kedved elfurulyázni egy nótát Cuminak? És akkor le térdre és kezdtem smacizni neki – de nemcsak az élvezet kedvéért, gyönyörűségeim, de nem ám! Néha meg olyan komoly tudott lenni ez az én Cumm-cummom. Én édes, drága szépségem – mennyit adjak neked, hogy mindörökre az enyém légy?

Hát normi, hogy nem lehettem az ő babája az idők végezetéig, de arra azért magától értetődően fel voltam készülve, hogy ha továbbra is önti a lábam elé a bókokat meg a készpénzt, velem maradjak mindaddig, amíg – hát, ki tudja azt megmondani! –,

és tényleg úgy is tettem volna, ha őkelmének erre fel nem jut eszébe, hogy szépen meghaljon nekem. Sokszor gondolok rá, hogy így felrobbant, az árva kicsi bögyörője hull vissza lassú visszavételben a földre, mint egy rózsaszín, véraláfutásos virág, szimbólum, amelyet küldenek mindazok a férfiak, akik átlépték a küszöböt a túlvilágra. Egyesek szerint az IRA volt, mások szerint a protestáns Ulster Defence Association, és megint mások szerint a kettő együtt. Nem tudtam meg, és kurvára nem érdekelt. Annyit tudtam csak, hogy szegény öreg Cumm-cumm nincs többé! Szegény öreg Cumi! Miért is kellett megmerülnöd a kétkulacos üzletelés sötét bugyraiban? Hiszen te és én még ma is együtt lehetnénk!

Természetesen tudtam, hogy teljesen ki van készülve valamitől. Éjszakánként ilyenkor fogtam a furakodó bunkócskáját és mondtam neki: Engedd el magad, szivi. Mondd el nekem minden titkos bajodat. De ő sosem mondta el. Csak kicsurrant egy-egy könny a szeméből és felsóhajtott, majd hozzámért és azt mondta: Nem! Még a végén téged kapnának el!

Valami fegyverekről volt szó meg a pénzről, amibe került megvásárolni őket. Ahányszor csak rágondolok, ahogy összelapátolják, olyan, mintha dróttal szorítanak össze a mellem. Egyszerűen imádtam a kis bungalót, ahová berendezett engem. Az édesanyjám volt. Úgy hiányzik nekem, az édesanyám – mondta. – Egy nap sem telik el úgy, hogy ne gondolnék rá, arra a gyönyörű asszonyra. Ezért kezdtem Cuminak nevezni. Naná hogy nem ez volt a rendes neve! Ki hallott már olyan politikusról, akit Cuminak hívnak! Nos, hölgyeim és uraim, ennyi elég is belőlem ma estére! Most szíves engedelmelemmel átadom önöket a pillanat emberének – Mr Hazugcuminak!

Marhára valószínű, persze. Nem, a rendes neve sokkal közönségesebb volt ennél és meg is mondanám nektek, de jobb dolgom is van annál, mint hogy megint felrobbantassam magam, nagyon szépen köszönöm – akárhogy is, nincs semmi jelentősége. Annyit azért elmesélhetek, hogy született a Cumi. Mert én adtam neki ezt a világhülyéje nevet!

– Ó Mami! – mondta, mikor rá-rájött az a hangulata és nekem támadt egy ötletem, hogy bedugjam a hüvelykujjamat a szájába. Egész spontán gesztus volt rézszelemről – de fiúkák, ha láttátok volna, mennyire imádta! Ó, Mami! Mami! – kiabálta és ott szopizott, hogy a hely nem volt elég tágas! Sokat tudnék mesélni arról, hogy milyen állapotba hozta magát, ha csak megrebegtettem a szempilláimat és kimondtam – sőt nem is mondtam, csak míméltem – azt a szót, hogy Cumi!

Nem tudott betelni velem! Egyszer annyira izgalomba jött, hogy utána háromszáz fontot nyomott a kezembe és azt mondta: Tessék – fogd! Végy belőle, amit csak akarsz, te dögös kicsi pincsi, te!